

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Manipulus curatorum

Guido <de Monte Rocherii>

[Straßburg], 9. Feb. 1489

Tractatus primus secunde partis principalis de penitentia in generali

[urn:nbn:de:bsz:31-248607](#)

Tracta. I. secūde partis

Tractatus primus secūde

ptis principal' de penitētia i generali. Et h̄z q̄tuor capla

E penitentia igitur tra

ctatur p̄mo dicā aliqua de penitētia i generali
et postea dicā de qualibz ei' parte i spēali. Capitulū p̄mū qd ē penitētia. et vñ dicaſ. et q̄t sunt e' sp̄es. Capitulū scđm de pñia solēni. Capitulū tertiu de pe-
nitētia publica. Capitulū quartū de p̄uata penitētia.
Quid est penitētia et vnde dicaſ. et quot sunt ei' species.

Capitulū . I

Fratres qd
Penitētia f'm Ambro. diffinit sic. Penitētia ē p̄teri-
ta p̄cta plangere. et plāgēda itez nō omittere. De-
cūdū Aug. diffinit sic. Pñia ē qdā dolētis v̄dicta
puniēs i se qd se dolz p̄misſe. Et dī penitētia de pena pe-
ne. et teneo tenes. vñ penitētia q̄sl pene rētio. inq̄tū. s. peni-
tēs p pena quā sustin̄z punit se. ppter illicita q̄ p̄misit. Pro-
banf ista de pñia di. iij. circa pñ. Aug. in li. v. responsionum
diffinit sic pñia. Pñia ē qdā res optima et pfecta oēs defe-
ctus reuocās ad pfectū. Nez licet a doctoribz varie et multe
distinctōes ponāt de pñia. s. quō et virt' et sacramētū. mo-
ueant etiā circa hāc materiā m̄l te q̄stiones obmissis oīb illis
cū magi p̄fusioēz q̄s edificatōez v̄tineāt aīaz. de dīvīsiōe pe-
nitētia ē agēdū. Sciēdū ḡ p̄penitētia vno mō diuidit sicut
gen' i sp̄es. alio mō diuidit sicut totū i p̄tes. Prima dīnīsio ē
q̄ penitētia alia ē solēnis. alia ē publica. alia ē p̄uata

De solēni penitentia. Capitulū . II

Orca solēnē penitētia q̄tuor sunt notāda. Prior q̄
lis sit vel q̄ sit ei' forma. Ubi sciendū ē q̄ ista penitē-
tia nō dī solēnis q̄ sit i publico. Iz q̄ iponit cū sole
nitate tali. Vñ sciēdū q̄ feria q̄ta in capite ieunij. i. in die
cinez illi q̄ dīt agere istā pñia. p̄sentēt se in eccl̄ia corā epo
et sacerdotibz. et ep̄s p̄missa aliq̄ monitiōe oīdit eis ḡuitatez
et enormitatē p̄tōrūz suorū. et induit̄ cīlicio ejicit eos de

De penitentia

17

ecclia. cātādo illud rñlorū Ben. iij. c. In sudore vult⁹ tui.
et sic sunt extra eccliaz vñq ad diē cene: q die recipiūt et ad-
mitūt ad ingressuz ecclie. nō tñ ad ɔmunionē qusq sunt p
epm recōciliati. At de h̄ habeſ plene et pfecte. l. di. in capite.
Secōdō notāda ērō hui⁹ solēnitāt. et ē triplex. Una ē ad exē-
plar et terrorē alioꝝ. Alia ē ad erubescētiā delinqntiū. Alia
est ad significatōeꝝ electōis ade de padiso. vñ cū grādib⁹ su-
spirijs d⁹ sibi denūciare eþus q̄ sic adā pppter pctm suū fuit
eiect⁹ de padiso. ita ipi. pppter pctm suū etiūq̄ ecclia. Et
ideo sicut habeſ. xxvi. q. v. c. vlti. talis penitētia nō est iterā-
da. et sic intelligit h̄bū. Limb. qd ponis de pe. di. i. q̄ dicit q̄ si
cut vnicū est baptismū ita ē vna penitētia. q̄ loqtur de pe-
nitētia solēni q̄ nō d⁹ iterari nisi de ɔsuetudie alic⁹ ecclie ali
qd aliud obtineret. tūc em̄ poss⁹ sine piculo iterari. d̄ pe. di.
iij. c. i. q̄ ex psona. **T**ercio notandū p q̄b⁹ crimib⁹ et q̄b⁹ p-
sonis d⁹ imponi ista pnia. **V**n scidū q̄ nō d⁹ imponi nisi p ḡ
ui et enormi et vulgatissimo crimie qd totā ɔmouerit vrbez
v̄l cōmunitatē. Hō debz ɔponi clerico nisi deposito. et q̄ sel⁹
eā egerit nō p̄t ɔmoueri ad sacros ordies. nec mīstrare i ordi-
ne suscep̄to. vt patz. l. di. ex penitētib⁹. xxvi. disti. ill̄ ratos.
Rō hui⁹ phibitōis est q̄druplex. **P**riā ē ordinis excellētia.
q̄ nō sunt digni suscip̄re vasa sc̄z sacramētōꝝ. i. ordines qui
dudū fuerūt vasa vicioꝝ. licet em̄ pctm sit deletū p penitē-
tiā. remanet tñ aliq̄ cicatrī. i. aliqua irregularitas q̄ ipm i-
pedita suscep̄toe sacri ordinis. **H**ecā cā est timor labēdi ex
p̄stina ɔsuetudine ɔsurgēs. pferēs em̄ memorādi criminis la-
bem nō habz sacerdotij lucida dignitatē. lci. di. in sacerdoti-
bus. **T**ertia causa pp̄t sc̄adalū pp̄li. cū em̄ tal⁹ pnia nō im-
ponat nisi p criminē enormi et vulgatissimo qd totā ɔmoue-
rit vrbez. nō poss⁹ talis siue magno sc̄adalo mīstrare. l. dis. de
his clericis. **Q**uarta causa ē. q̄ nō habz frontē redarguēdi
alios. cū sp̄esit sc̄i sibi se ɔmississe eadē q̄ corripit v̄l maio-
ra. xxvi. di. pm̄. **D**isp̄esat at cū solēni pnia i miorib⁹ ordib⁹
ppter necessitatē v̄l vtilitatē ecclie. vt diciſ in. l. di. Placuit
Et si qras. q̄s p̄t facere disp̄esatōꝝ; **P**ico q̄ eþs exq̄ non est

Tractatus. I. secunde partis

ei spēaliter phibitū. extra de sen. ex. nup. **E**t si dicas ḥ p illō qd̄ dī. l. di. c. ex penitētib⁹. vbi dī q̄ eps sciēt ordinās solēni ter penitētē dī p̄uariptāte ordinādī. Dico q̄ nō obstat. qr intelligit illō cū ordiat absq; dispēlatōe: vel cū ordiat sine causa legitima t̄ iordiate dispēsat. li. di. q̄ in aliq. Solēniter etiā penitētē nō p̄t̄b̄ere m̄rimoniū. si tñ h̄xerit tenebit. pbā tur ista. l. di. Illō qz nobis. r. xxvi. q. vi. c. xl. **Q**uarto no tādum ē a quo p̄t̄poni solēnis pñia. Et ē sciēdū q̄ solēnis pñia n̄ dī p̄poni nisi ab epō v̄l dī mādato ei⁹ a sacerdote. Ho lus etiā eps v̄l in articulo nc̄titatis de mādato ei⁹ sacerdos p̄t̄ recōciliare solēnif penitētēs. et si bñ penitnerint poterūt recōciliari iſra octauas pasce: et cōicarer h̄ze ingressum ec clesie. sinaut remanebūt sic v̄sq; ad finē vite. At hoc habet xxvi. q. vi. c. vlti. **E**t qr̄ ista materia magis tāgit reuerēdos t̄ sanctissimos epos qz seruus t̄ discipul⁹ sum qz simplices sacerdotes. ideo nihil plus dicam de ista materia.

P De publica penitētia. **L**ap. III
Ublica pñia vocat p̄prie illa q̄ sit in facie ecclie. nō tñ cū pdicta solēnitate. sicut qñ iuungit pegrinatō p mundū cū baculo cubicali v̄l cū ueste aliqua vel cū aliq alio tali. Et hāc poss; vt credo p̄ponere q̄lib; p̄fessor p̄ficiet sibi. qr̄ n̄ iuuenio phibitū nisi forte p̄suetudo tenerz p riū. v̄l nisi epos refuauerit sibi. Et ē sciēdū q̄ ista pñia n̄ dī p̄poni clericō nisi dīposito. nec etiā dī p̄poni laico nisi p crimi ne gñi t̄ manifesto. t̄ qr̄ iudicare de criminib⁹ gñib⁹ t̄ manifesto p̄tinet ad epos credo t̄ p̄sulo q̄ ille cui ess; tal' pñia p̄ponen da ess; ad epm remittend⁹. pbant ista de pe. dī. vi. c. cui autēt debeat. S. sacerdos. Et credo q̄ tal' pñia poss; itari toties q̄ tiēs iterat p̄ctm. p q̄ ē imponēda. de pe. dī. iii. c. regimēt. t. c. septies in die cadit iustus. r. c. adhuc instat pfidi.

P De priuata penitētia. **L**ap. III
Penitētia priuata est illa q̄ singularit̄ t̄ priuate fit quoti die cū q̄s p̄t̄ sua p̄ficiet secrete sacerdoti. t̄ de ista spēalit̄ int̄edit h̄. Et ē sciēdū q̄ q̄lib; pñia p̄fecta ī tres p̄tes diuidit. s. cordis contritōez. oris cōfessōez. et opis

De contritione

satissimis. Et ista est secunda diuisio penitentie. Unus Iohannes aureus. Perfecta p[ro]pria cogit p[re]ceptore oia sufferre. in corde enim est contrito. i. ore confessio. in opere satissimatio et tota humiliatio, et hec est fructifera propria. de peccato. i. c. penitentia vera. sed perfecta. Quia enim tribus modis offendimus deum. videlicet delectatorem cogitatibus. imprudentia locutio[n]ibus. in superbia opibus. Et secundum regulam medicorum spiritus contrarii curantur. tribus modis optet et satissimam nos. scilicet cordis contritionem et confessionem: et opibus satisfactionem.

epidemi

Unus penitentia sic perfecta est illud felix et beneficium triduum quod petebatur filii israel. i. christiani deum per fidem videntes in egypto. i. in tenebris p[re]ceptorum existentes. dum dicebatur. deus hebreorum vocauit nos ut eam via triu[m] diez. s. confessio: contritionis et satisfactionis. in solitudine huius mundi. et sacrificium sacrificium proprie deo nostro. ne forte accidat nobis pestis. i. culpa in presenti. et gladius. i. pena in futuro. Penitentia erit sic perfecta est illa scala benedicta cum istis tribus gradibus quam videt Jacob erecta a terra usque ad celum. et dominum in uxori suae in uxori et hoc propter tria. Primo ut ascendenter per ea fortiter sustineat. Secundo ut si necesse fuerit ascendenti per ea manu porrigit. Tercio ut ascendens per ea cum fatigatus fuerit et ipsum respiciat iactans totam curam suam in eo. Non est enim ita crudeliter ut sit augustinus. ut ipsum cadere permittat. In primo gradu est dolor. In secundo pudor. In tertio labor. De his igitur partibus penitentie per dinem est dicendum. Et primo de contritione

Tractatus secundus secunde partis de contritione. Ut habet septem capitula.

Cerca contritionis septem sunt per ordinem consideranda. Primo quod est contrito in se. Secundo de quantitate contritionis. Tertio de eius qualitate. Quartu de eius durate. Quinto quod est esse contrito. Sexto quod est causa inducens contritionis. Et septimum quod est effectus contritionis.

i. 2